

jasni smisao glagola »ferebatur« objasni utjecanjem k originalnom tekstu »merahheth«, koji znači: »bijaše lebdeći«, dakle »lebдио je« (ispor. Deut 32, 11), pa da se zadrži smisao, koji usvaja kršćanska tradicija; premda nije nemoguće, da bi ovdje mogao pristajati i smisao: »i silan vjetar duvao je povrh vode (nad vodom)«.

Još bi se moglo mnogo toga naći u ovom novom liturgijskom priručniku, što bi trebalo ispraviti, dotjerati i usavršiti. Nadamo se, da g. auktor ne će zlo shvatiti iznesene primjedbe i opaske, jer svima treba da nam bude na srcu, da ovakva knjiga, koja je određena za liturgijsku upotrebu, gdje uistinu dolazi do izražaja njezin najširi publicitet ne samo među pukom, nego i pred najvišim narodnim slojevima, — koji imadu istančan osjećaj za čistoću i ljepotu jezika, — bude kako u jezičkom, tako i u stvarnom pogledu, doista što savršenije djelo; pogotovo pak i zato, jer se to dolikuje uzvišenom dostojanstvu i same Riječi Božje, da je zaodjenemo najljepšim ruhom, što joj ga možemo dati. U tom pogledu, ne osporavajući g. auktoru do sada uloženi trud, dobru volju i plemenito nastojanje, želimo, da u narednom izdanju djelo osvane pročišćeno od nedostataka i što bolje usavršeno.

Dr. J. Oberški.

Simón H. — Prado I, Praelectiones biblicae ad usum scholarum, Vetus Testamentum, liber I, De sacra Veteris Testamenti historia. Editio tertia recognita. Marietti, Taurini 1940, 8°, pag. XX + 546, cij. Lit. 40.

Ovaj priručnik, započet od zaslužnog bibličiste Hadrijana Simóna, prerađen je već u trećem izdanju od poznatog biblijskog stručnjaka Ivana Prado, C. SS. R., koji je učenik Papinskog Biblijskog Instituta u Rimu. Ovaj svezak podaje nam kritički pregled svete povijesti Staroga Zavjeta, podijeljen u četiri odsjeka: 1. o postanju svijeta i roda ljudskoga; 2. o postanju naroda hebrejskoga; 3. o hebrejskoj monarhiji; 4. o obnovi hebrejske države poslije ropstva babilonskoga. Premda je priručnik po opsegu zbijen i u razmjeru s golemom građom kratak, ipak pregledno obuhvata i registrira na savremenoj naučnoj visini sve znatnije probleme i naučne rezultate ove posebne biblijske discipline, koja u novije vrijeme sve više uzima mjesto nekadašnjem sustavu biblijske introdukcije. Kod svakog odsjeka i znatnijeg pitanja daje pregledni uvid u samo pitanje, zatim kritiku različitih problema i najpotrebniju orijentaciju u literaturi. Osim toga knjiga donosi 33 klišeja, što iz arheologije, što iz antikne geografije u svrhu naučne potvrde obrađenoga gradiva.

Što se tiče pojedinih otvorenih pitanja, o kojima u biblijskoj struci postoje različite teorije, ovaj priručnik iznosi pregled različitih mišljenja, a na posljetku izlaže najvjerojatnije. Tako n. pr. kod sustava tumačenja heksaemeronu priklanja se idealno-historijskom, koji se danas među bibličistima smatra najvjerojatnijim (str. 27). O potopu priklanja se mišljenju, da bi biblijski potop mogao biti identičan s mesopotamskim iz predsumeranskog doba, a što se tiče njegova karaktera, da je dovoljno, ako se smatra antropološki moralno-univerzalnim, ukoliko obuhvata sve ono pokoljenje čovječanstva, koje je imalo znatniji udio u povijesti ekonomije spasenja (str. 86). U pitanju vremena izlaska Izraelaca iz Egipta prihvaća kao vjerojatnije mišljenje, da je

faraon tlačitelj bio Tutmosis III. (1503—1449), a sam izlazak da se zbio za Amenofisa II. (1448—1420). Ovome mišljenju govore u prilog i rezultati arheoloških iskopina u Jerihonu po Garstang-u, koji zaključuje da se razorenje Jerihona moralo zbiti oko 1400. g. pr. Kr. Međutim stručnjaci biblijske arheologije još ne smatraju ovaj argumenat nepo- bitno sigurnim (str. 175). U pitanju tumačenja Danijelova proroštva o 70 sedmica prihvaća opravdano mišljenje, da se to proroštvo odnosi u literarnom smislu na Mesiju (str. 454 s).

Na svršetku knjige nalaze se dva kazala: egzegetsko i stvarno, i napokon kao prilog geografsko-historijska karta Palestine u vrijeme kraljevsko i makabejsko s nacrtom starog Jerusalema.

Knjiga može da posluži kao izvrstan priručnik studentima teolo- gije za orijentaciju i putokaz u biblijskim pitanjima St. Zavjeta, pa zato je možemo toplo preporučiti.

Dr. J. Oberški.

G. B. Guzzetti: La perdita della fede nei cattolici, studio storico- dogmatico, 8°, str. XVI + 214, Venegono (Varese) 1940, Casa editrice »La scuola cattolica«.

Ova je knjiga u svojim osnovnim crtama auktorova doktorska di- sertacija na rimskoj Gregorijani, kako on sâm ističe u predgovoru. Proširena i produbljena bila je u pojedinim dijelovima štampana u časopisu »Scuola cattolica«, a sada je izdana u cijelosti u lijepom for- matu. Predmet o kojemu ova knjiga radi i danas je uvijek aktuelan: imaju li i mogu li imati kakav, ma i subjektivno uvažena vrijedan razlog, oni katolici koji ostavljaju svoju Crkvu? Je li svaki otpad od Crkve skopčan s grijehom? Makar da je to pitanje manje više de- cizivno riješeno među katoličkim bogoslovima, i sa strane crkvenog naučiteljstva, ono se stalno vraća i tišti tolike duše. Smatran da je bilo vrijedno truda povući u pretres povjesne događaje i zbivanja iz prošloga stoljeća, osvjetliti ih savremenoj generaciji i prikazati iznova, da se na njihovom primjeru u obratnom smjeru ojača uvjerenje i ustali ispravan nazor.

Prvi dio knjige (str. 15—79) radi o Hermesu i zbivanjima oko nje- govoga stava kasnije odsuđenoga od Crkve; drugi dio (str. 79—179) radi o njemačkim prepirkama između pojedinih zastupnika nauke (Clemens, Kuhn, Froschhammer, Schmid, Schieeben, Kleutgen, Schötzler i dr.) o slobodi nauke i njezinom odnosu prema vjeri, zapravo: o slobodi filo- zofa vjernika i nevjernika, te vjernika katolika i nekatolika; treći dio (str. 179—214) iznosi i analizuje odluke vatikanskoga koncila u pred- metu.

Čitava je knjiga rađena strogo naučnim metodama, na osnovu vrela i suvremene literature, kritičnom akribijom, ali i potrebnom suz- držljivošću u sudovima. Dobro poznavanje njemačkog jezika je autoru omogućilo, da je talijanskoj bogoslovskoj knjizi dao jedno vrijedno i vrsno djelo.

Prof. A. Živković.

Glasnik Skopskog naučnog društva knjiga XXI, odelenje dru- štenih nauka, urednik dr. Mita Kostić, 8°, str. IV + 186, Skoplje 1940, cijena 100 din.